

Aanvraagformulier

Verzoek tot een Vangnetuitkering Participatiewet over 2016

Het verzoek is ingediend door het college van burgemeester en wethouders van de **gemeente Boxmeer** over het uitkeringsjaar 2016

Datum: 11 juli 2017

Ondertekening:

De secretaris directeur,

drs. ir. H.P.M. van de Loo

De burgemeester,

K.W.T. van Soest

Inhoudsopgave

Toelichting	3
1. Globale analyse tekort.....	4
2. Informatie gemeenteraad	5
3. Opvattingen van de gemeenteraad.....	6
4. Maatregelen 2016	7

Toelichting

Inleiding

Met de wijziging van het Besluit Participatiewet per 1 januari 2017 is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet kan indienen. Daarbij is toegelicht dat reeds vanaf aanvragen tot vangnetuitkering over 2016 geldt dat deze niet meer vormvrij kunnen worden ingediend. Met deze aanscherping kan de beoordeling door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet aanzienlijk efficiënter plaatsvinden, terwijl de extra belasting voor de aanvragende gemeente minimaal zal zijn. De indiening geschiedt via de website van de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet (www.toetsingscommissievp.nl)

Via het voor 2016 vastgestelde aanvraagformulier verstrekt het college alle informatie die de toetsingscommissie nodig heeft om het recht op vangnetuitkering over 2016 te kunnen beoordelen. Het is hierbij nadrukkelijk de bedoeling dat het college alle relevante informatie in het aanvraagformulier vermeldt, zonder verwijzing naar andere brondocumenten.

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

In te vullen format VU 2016

Hierna dient het college aan te geven dat voldaan is aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 10a van het Besluit Participatiewet, voor het recht op vangnetuitkering over het uitkeringsjaar 2016.

1. Globale analyse tekort

Vereist

De toetsingscommissie moet kunnen vaststellen wat de globale analyse is van de mogelijke oorzaak en omvang van het tekort en van de verwachte ontwikkelingen van dat tekort in de komende jaren.

Toelichting:

Voor een goede beoordeling door de toetsingscommissie is het van belang dat u afzonderlijk informatie verstrekt over onderdelen van het beschreven vereiste.

Antwoord gemeente (hieronder per onderdeel de tekst van de gemeente invoegen)

a. Mogelijke oorzaak en de omvang van het tekort
i. Omvang tekort. Wat is de inhoud van de globale analyse, waarbij het college ingaat op de mogelijke <i>omvang</i> van het tekort in 2016?
<p>Het aantal personen met een bijstandsuitkering is in 2016 met 16 (van 291 naar 307) personen toegenomen. Het aantal personen met een IOAW/IOAZ-uitkering is met 2 personen toegenomen. Eind december 2016 waren er 307 bijstandsgerechtigden tot de AOW-leeftijd en 33 IOAW/IOAZ-gerechtigden (van 31 naar 33 personen).</p> <p>Bekeken naar herkomst is de toename vooral toe te schrijven aan personen met een niet-westerse migratieachtergrond. Het gaat hierbij om mensen die asiel hebben aangevraagd in Nederland en een verblijfsvergunning hebben. Na het verkrijgen van zo'n vergunning kunnen zij een beroep op de bijstand doen.</p> <p>Het budget van het Rijk voor de gebundelde uitkering voor 2016 is € 4.265.921,-. De uitgaven voor het WWB-inkomensdeel, IOAW en IOAZ en de Bbz-starters, samen de gebundelde uitkering, zijn € 4.572.717,-. Er is een overschrijding van € 306.796,-. Sinds 18 juni 2015 is de eigenrisico drempel verlaagd naar 5% met behoud van een getrapte vergoeding, waarbij tekorten tot 10% voor de helft worden vergoed en tekorten daarboven volledig. Het eigen risico is € 260.046,-. Voor het resterende bedrag van het tekort, namelijk € 46.750,- wordt op basis van de Vangnetregeling een aanvullende uitkering gevraagd.</p>
ii. Mogelijke oorzaak tekort Wat is de inhoud van de globale analyse, waarbij het college ingaat op de mogelijke <i>oorzaak</i> van het tekort in 2016?
<p>De ontwikkeling van het tekort is op verschillende manieren beïnvloed. Het BUIG-budget dat de gemeente Boxmeer van het Rijk ontvangt, is ondanks het tekort in 2015 niet geheel in verhouding toegenomen in 2016. De effecten van de door ons getroffen maatregelen leveren (nog) onvoldoende resultaat. De ontwikkeling van het tekort wordt onder andere veroorzaakt door een hogere gemiddelde kostprijs van de uitkering als gevolg van aanpassing kostendelersnorm, kindregelingen, de stapsgewijze verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd. Zowel in 2015 als in 2016 wordt de gemeente geconfronteerd met een sterk verhoogde reguliere taakstelling huisvesting vergunninghouders (in 2015: 49; in 2016: 73). Hierdoor neemt het uitkeringsbestand toe.</p>
b. Verwachte ontwikkelingen van dat tekort in de komende jaren.
Wat is de inhoud van de globale analyse, waarbij het college ingaat op de verwachte <i>ontwikkelingen</i> van dat tekort in de komende jaren?
<p>De verwachting is dat het uitkeringsbestand, door onder ii genoemde oorzaken, in 2017-2018 verder stijgt. O.a. vanwege gezinshereniging. Ondanks alle van de door de gemeente geïnitieerde extra inzet om bovenstaande groep te laten participeren verwachten wij nog een lichte stijging van het BUIG-bestand.</p>

2. Informatie gemeenteraad

Vereist

De toetsingscommissie moet kunnen vaststellen dat het college de gemeenteraad in 2016 heeft geïnformeerd over zijn analyse, bedoeld in onderdeel 1 en maatregelen die zijn genomen of zullen worden genomen om tot tekortreductie te komen.

Toelichting:

Hieronder verstrekt u informatie over het informeren van de gemeenteraad over uw in 2016 opgestelde analyse en de maatregelen die u reeds heeft genomen dan wel zullen worden genomen om tot tekortreductie te komen. Het is niet vereist dat al in 2016 maatregelen genomen zijn.

Antwoord gemeente (hieronder per onderdeel de tekst van de gemeente invoegen)

Datum informeren van de gemeenteraad door het college
Op welke datum heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over zijn analyse, bedoeld in onderdeel 1, én over de maatregelen die zijn genomen of zullen worden genomen om tot tekortreductie te komen?
Het College van burgemeester en wethouders heeft op 1 november 2016 kennis genomen van de notitie 'Vangnetuitkering 2016'. Verder heeft het college op dezelfde datum besloten om de gemeenteraad te vragen in te stemmen met: <ol style="list-style-type: none">
1. de notitie "Vangnetuitkering 2016";
2. de voorgenomen maatregelen om tot een tekortreductie te komen van het financiële tekort.

3. Opvattingen van de gemeenteraad

Vereist

De toetsingscommissie moet kunnen vaststellen wat de opvattingen van de gemeenteraad zijn over de informatie van het college.

Toelichting:

Hieronder dient u aan te geven welke opvattingen de gemeenteraad had bij de door het college aangeboden globale analyse en maatregelen om tot tekortreductie te komen. Indien de gemeenteraad ermee heeft volstaan om de informatie alleen voor kennisgeving aan te nemen, dient u dat afzonderlijk te vermelden. Zoals reeds eerder vermeld zijn verwijzingen naar brondocumenten niet toegestaan, hetgeen ook geldt indien vergaderingen van gemeenteraad worden opgenomen op video et cetera. Mocht er alleen een video bestaan over de bespreking, dan dient u de kernpunten kort samen te vatten en hieronder weer te geven.

Indien de analyse en maatregelen zijn besproken in een raadscommissie, dan dient u aan te geven hoe de kernpunten in de gemeenteraad zijn besproken of anderszins aan hem zijn teruggekoppeld.

Antwoord gemeente (hieronder per onderdeel de tekst van de gemeente invoegen)

a. Is de informatie besproken in de gemeenteraad?
Ja, in de raadsvergadering van 15 december 2016.
Indien de informatie is besproken in de gemeenteraad, dan kunnen de relevante onderdelen van het verslag hierna worden toegevoegd dan wel samengevat.
6. Hamerstukken
c. Voorstel tot instemming met de maatregelen en analyses uit de notitie Vangnetuitkering 2016 om tot een tekortreductie te komen.
De raad gaat zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming akkoord met de hamerstukken.
b. Is de informatie in de gemeenteraad voor kennisgeving aangenomen?
Nee, het raadsvoorstel is als apart raadsvoorstel (agendapunt 6c: Voorstel tot instemming met de maatregelen en analyses uit de notitie Vangnetuitkering 2016 om tot een tekortreductie te komen) geagendeerd.

4. Maatregelen 2016

Vereist

De toetsingscommissie moet kunnen vaststellen welke maatregelen zijn getroffen in het jaar waarin het tekort bestond om het tekort te verminderen en hoe het college het effect van deze maatregelen kwalificeert.

Toelichting:

De informatieverstrekking over dit vereiste moet u zien in de context dat het college niet verplicht is om over 2016 maatregelen tot tekortreductie in uitvoering te hebben genomen. Voor het recht op vangnetuitkering over 2016 is het toegestaan dat het college de gemeenteraad in 2016 informeert over maatregelen die zullen worden genomen en waarvan de uitvoering eerst na 2016 een aanvang neemt. Voor de beoordeling door de toetsingscommissie geeft u allereerst aan of u in 2016 maatregelen heeft getroffen gericht op tekortreductie. Indien maatregelen zijn getroffen, geeft u vervolgens aan welke maatregelen zijn getroffen om het tekort te verminderen en hoe het college het effect van deze maatregelen kwalificeert. Onder kwalificeren van maatregelen wordt verstaan het aangeven welke effecten de maatregelen hebben. Dat mag het effect zijn van alle maatregelen gezamenlijk of voor zover dit mogelijk is, het effect van elke maatregel afzonderlijk. Kwantificeren van de maatregelen is niet vereist.

Indien het voor u niet mogelijk is een effect van de maatregel te beschrijven, dan volstaat een dergelijke opmerking. Geef daarbij wel aan waarom het niet lukt een effect te beschrijven.

Antwoord gemeente (hieronder per onderdeel de tekst van de gemeente invoegen)

a. Zijn in 2016 maatregelen getroffen gericht op tekortreductie?
Ja.
b. Welke maatregelen zijn getroffen om het tekort te verminderen?
<p>Onderstaande aanpak moet volgens ons op termijn leiden tot een stabilisatie dan wel verlaging van het klantenbestand BUIG. Met deze aanpak proberen wij bovendien te voorkomen dat een bijstandsaanvraag wordt ingediend. Door met name de instroom van personen met een niet westerse migratie achtergrond verwachten wij op zijn vroegst eind 2017 begin 2018 de eerste resultaten.</p> <p>De effecten van het beleid worden gemonitord en zijn onderdeel van de verantwoording aan het college en gemeenteraad.</p> <p>1. Voorkomen van instroom</p> <p>Om instroom te beperken is in de gemeente Boxmeer het volgende georganiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none">
• Poortwachtersfunctie van de klantmanager Participatiewet <p>De uitkeringsintake wordt door de afdeling Sociale Zaken uitgevoerd. Direct bij de 'deur' worden instrumenten (o.a. zoekperiode) ingezet om de instroom te beperken. In het kader van de poortwachtersfunctie bepalen de klantmanagers Participatiewet het recht op bijstand met onder andere de DPS-matrix (Diagnose, Planning en Sturing) waarmee de kansen en risico's van de klant in beeld worden gebracht. Daarnaast is de poortwachtersfunctie versterkt met de komst van een handhaver. Door het overbrengen van kennis, ervaring en vaardigheden, draagt de handhaver ook bij aan de verdere professionalisering van de klantmanager. Een strenge invulling van de poortwachtersfunctie teneinde onterechte instroom van nieuwe klanten te voorkomen blijft speerpunt van beleid. Daarom investeert de gemeente in de kwaliteit en effectiviteit van de poortwachtersfunctie en zal dit de komende jaren blijven doen.</p> <ul style="list-style-type: none">
• Jongeren tot 27 jaar gaan terug naar school <p>Jongeren die nog onderwijs kunnen volgen, hebben in principe geen recht op bijstand maar studiefinanciering. Dat geldt vooral voor jongeren die geen startkwalificatie</p>

hebben. (Startkwalificatie is minimaal mbo-niveau 2 opleiding of een havo-diploma). Van jongeren die al wel een startkwalificatie hebben behaald, wordt verwacht dat ze via een opleiding de kans op werk vergroten.

- Aandacht voor de kwetsbare jongere

De gemeente Boxmeer maakt onderdeel uit van het samenwerkingsverband 't Werkverband'. 't Werkverband' is onderdeel van het AFC (AgriFood Capital). Om kwetsbare jongeren passend een duurzame plek op de arbeidsmarkt te laten vinden, trekken onderwijs, gemeenten en UWV gezamenlijk op in dit samenwerkingsverband.

Periodiek heeft het management Sociale Zaken overleg met VSO-scholen (Voortgezet Speciaal Onderwijs). Insteek is om instroom in de uitkering te voorkomen. In 2015 en 2016 is het gelukt om de leerlingen/schoolverlaters te plaatsen bij reguliere werkgevers en instroom hierdoor te voorkomen.

Het betreft vooral leerlingen met dusdanige belemmeringen die voorheen rechtstreeks naar de Wsw of Wajong zouden zijn gegaan. Dit zijn arbeidsintensieve trajecten.

- Zoekperiode <27 (verplicht) en 27>

Uitgangspunt is dat voordat een aanvraag in behandeling wordt genomen de aanvrager actief op zoek is naar werk of naar een opleiding. In de eerste vier weken na de melding, de zoekperiode, mag nog geen uitkering worden aangevraagd¹. De klantmanagers Participatiewet ondersteunen de potentiële aanvrager bij de mogelijkheden om aan de slag te komen. Dit sluit aan bij de visie die de gemeente onderschrijft:

- a. Stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid. De jongere zoekt eerst zelf vier weken naar werk of scholing, voordat er aanspraak gemaakt wordt op een uitkering.
- b. Het activerende karakter staat voorop.
- c. Ondersteuning naar werk en een uitkering is er alleen voor de doelgroep die het echt nodig heeft.

Door de zoektijd is de drempel voor het aanvragen van een uitkering aanzienlijk verhoogd. De ervaring leert dat niet iedereen zich meldt voor een uitkering na de zoekperiode. Inzet van de zoekperiode/zoektijd heeft er in 2016 toe geleid dat 51 personen geen beroep hebben gedaan op de algemene bijstand ter voorziening in levensonderhoud.

- Informatievoorziening

Het vroegtijdig informeren van onze klanten is het eerste preventieve risico-element als het gaat om handhaving. Als klanten weten wat hun rechten en plichten zijn, kunnen zij deze ook makkelijker naleven. Het resultaat dat bereikt moet worden is dat de klanten geïnformeerd zijn over hun rechten en plichten en over de wijze van controle en dat de klantmanagers op een eenduidige wijze informeren, begeleiden en controleren. Om dit te bereiken wordt een digitale informatiemap beschikbaar gesteld via de gemeentelijke website. Deze klantenmap bevat gegevens over de uitkering en over de minimaregelingen. Voor klanten (die niet over internet beschikken of hier onvoldoende mee overweg kunnen) bestaat de mogelijkheid om een geprinte versie van de informatiemap te ontvangen. Klanten worden geattendeerd op de vindplaats die goed bereikbaar is.

2. Uitstroombesleid

In het participatiebeleid van de gemeente Boxmeer ligt de focus op werk. Werk..... tenzij, dat is de kern bij het verstrekken van bijstand. Bij elke aanspraak op bijstand staat de weg naar (gedeeltelijk) werk voorop. Het aanvaarden van werk is voor iedere werkzoekende, die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, een verplichting. Er is geen sprake van vrijblijvendheid. Natuurlijk kunnen er omstandigheden zijn waardoor iemand de arbeidsmarkt (nog) niet kan betreden. De gemeente kan dan ondersteuning bieden om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Dat wordt gedaan op basis van maatwerk.

Om dit zoveel mogelijk te bewerkstelligen en te stimuleren zijn er diverse instrumenten. Het spreekt voor zich dat dit een dynamisch proces is. Nieuwe instrumenten kunnen worden toegevoegd en van bestaande instrumenten die onvoldoende resultaat opleveren wordt afscheid genomen.

2.1 Inzet klantmanagers Participatiewet Sociale Zaken

De klantmanagers begeleiden de individuele aanvrager en hebben daarbij de beschikking over:

¹ Dit is niet van toepassing voor personen die vanuit een WW-uitkering aan aanvraag indienen.

- **Maatwerk**
Wordt door onze eigen klantmanagers Participatiewet verzorgd. De klantmanager houdt zich naast rechtmatigheid ook bezig met doelmatigheid. Dit zorgt ervoor dat de focus van de klantmanager onder andere is gericht op het vinden van betaald werk of het zetten van stappen om dichterbij betaald te werk te komen. De klantmanagers verzorgen zelf de 'match' tussen de klant en de werkgever.
- **Samenwerking met uitzendbureaus.**
Ingezet wordt op een match tussen vacatures van werkgevers en klanten van de gemeente. Periodiek worden door de gemeente speeddates georganiseerd om op een snelle wijze matches tot stand te brengen. De effectiviteit van het instrument is hoog waardoor het instrument gehandhaafd blijft.
Ingezet wordt op een match tussen vacatures van werkgevers en klanten van de gemeente. Speerpunt hierbij is op dit moment vooral de plaatsing van vergunninghouders, maar ook de kwetsbare jongere uit het VSO en PRO (Praktijkgericht Onderwijs).
- **De re-integratie instrumenten (dynamisch)**
In verband met de inwerkingtreding van de Participatiewet is in samenwerking met de regiogemeenten uit de arbeidsmarktregio een re-integratieverordening, inclusief beleidsregels, opgesteld. Dit is in groter verband opgesteld om te voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat binnen de arbeidsmarktregio tussen uitkeringsgerechtigden uit de verschillende gemeenten. De instrumenten die in deze verordening zijn opgenomen kunnen worden ingezet om (gedeeltelijke) uitstroom naar (betaald) werk te bewerkstelligen. Dit wordt gedaan op basis van maatwerk. Momenteel zijn van toepassing de 'Re-integratieverordening Participatiewet 2015.1' en de 'Beleidsregels Re-integratie Participatiewet 2016'.
- **Loonkostensubsidie**
Met de komst van de Participatiewet kan loonkostensubsidie ingezet worden voor personen met een beperkte loonwaarde. Deze personen zijn niet in staat om zelf het wettelijk minimumloon te verdienen. De betalingen worden vanuit het BUIG-budget gedaan.
- **Start als zelfstandige**
Wanneer het vinden van een baan lang gaat duren, onderzoeken we ook of iemand kan/wil starten als zelfstandige.
- **Kwetsbare jongere**
De kwetsbare jongere ontvangt altijd een maatwerktraject.
- **Scholing**
Kortdurende scholing waar baangarantie aan vastzit.
- **Natuurlijke uitstroom wegens leeftijd**
Een deel van de uitstroom wordt gerealiseerd door middel van uitstroom op basis van leeftijd. Uit een screening van ons klantenbestand blijkt dat 45 van de 313 BUIG-klanten 60 jaar of ouder zijn. De leeftijdsgroep 60-61-62-jarigen vertegenwoordigt 60% van het totale aantal van de groep 60+-ers.

2.2. Voorwaarden scheppen en stimuleren (algemeen) in bedrijfsleven

- **Agrifood Capital**
De gemeente Boxmeer neemt deel aan Agrifood Capital. AFC staat voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Wij nemen daar waar dat mogelijk en zinvol is deel aan projecten van AFC.

De ambitie van AFC

In 2020 is Noordoost-Brabant topregio in agrifood met een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waar:

- organisaties flexibel inspelen op ontwikkelingen;
- medewerkers zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun loopbaan (flexibel);
- talent volop kansen krijgt én benut om zich verder te ontwikkelen (talentvol);
- zoveel mogelijk mensen meedoen (inclusief).

Werkgevers, onderwijsinstellingen, overheden, werknemersorganisaties en andere partners vinden elkaar en werken samen aan een dynamische en vooral wendbare arbeidsmarktregio. Werkgevers blijven graag in de regio en werknemers staan klaar om aan de slag te gaan.

Arbeidsmarktprogramma 2016-2020

Een goed functionerende en toekomstbestendige arbeidsmarkt is cruciaal voor de toekomst van Noordoost-Brabant. De arbeidsmarkt is immers de motor van de regionale economie. Na het succes van het arbeidsmarktprogramma 2013-2015 werken we in 2016-2020 samen verder. In 2020 heeft de regio o.a.

- 100 best practices talent, duurzame inzetbaarheid en mobiliteit werkgevers
- 250 werkgevers actief aan de slag met strategische personeelsplanning
- minimaal 10 opleidingen voor nieuwe beroepen
- regionaal Coördinatiepunt Loopbaanoriëntatie
- een lager percentage voortijdig schoolverlaters dan het landelijk gemiddelde
- scholing van jaarlijks 50 stagebegeleiders in bedrijven
- een passende stage of leerwerkplek voor elke kwetsbare jongere
- jaarlijks 13.500 plaatsingen door het WerkgeversServicepunt Noordoost-Brabant
- 5000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking

Flexibiliteit als rode draad

In de programmaperiode 2016-2020 is 'flexibiliteit' het sleutelwoord. De maatschappij verandert steeds sneller en dat geldt ook voor de arbeidsmarkt. Dit vraagt om flexibele organisaties en wendbaar personeel.

AgriFood Capital Werkt! in vier programmalijnen aan een sterke en tegelijkertijd wendbare, regionale arbeidsmarkt zodat zowel werkgevers als werknemers en werkzoekenden zich optimaal kunnen voorbereiden op de arbeidsmarkt van de toekomst.

2.3. Voorwaarden scheppen en stimuleren door eigen gemeente

- *Projectdeelname Actief.*

Stichting Actief is de re-integratiepartner (hoofdaannemer) van de gemeente Boxmeer. Deze partij is in staat om de 'nieuwe' doelgroep (hun core-business) te bedienen. Stichting Actief denkt oplossingsgericht mee met de betreffende doelgroep/klant.

Nadat een klant voor een uitkering in aanmerking is gekomen en ondersteuning nodig heeft om een plek op de reguliere arbeidsmarkt te verkrijgen, vindt direct doorverwijzing plaats naar Stichting Actief. Aan de hand van een intakegesprek wordt beoordeeld of de klant geplaatst kan worden op één van de projecten. Dit kan zijn: het Groenproject van de gemeente Boxmeer, fietsproject, project wood-product voor het maken van kistjes en het project aquaponics (een methode om voedsel te verbouwen, waarbij het kweken van waterdieren, wordt gecombineerd met het kweken van planten in water).

Op deze projecten kunnen de deelnemers/klanten werkervaring (door middel van werkervaringsplaatsen) opdoen voor een periode van 3 (maximaal 6) maanden. Op deze manier bouwen de deelnemers ervaring op en onderhouden ze die, wat de kans op een betaalde baan vergroot. Dit betekent onder andere dat deelnemers:

- structuur en ondersteuning krijgen bij activiteiten;
- vaardigheden aanleren bij het zoeken naar werk.

Tijdens het traject bij Stichting Actief kunnen de deelnemers extra hulp krijgen in de vorm van wekelijkse groepsbijeenkomsten, jobcoaching en aanvullende cursussen (bijvoorbeeld taal en rekenen). De wekelijkse groepsbijeenkomsten vinden plaats in het gemeentehuis van Boxmeer. De bijeenkomsten worden verzorgd door een jobcoach van de gemeente waarbij de deelnemers hulp krijgen bij het vinden van passende vacatures, een stageplaats of een proefplaatsing.

In het kader van educatie worden de cursussen taal en rekenen voor gemeenten verzorgd door ROC de Leijgraaf (verplichte inkoop). Sinds 1 januari 2016 worden er ook cursussen taal/rekenen en digitale vaardigheden gegeven door IVIO. Deze organisatie is, via een aanbesteding met alle gemeenten uit Noordoost-Brabant en de regio Den Bosch, gegund voor het vrije deel educatiebudgetten. Voor 2016 50% van het budget en voor 2017: 75% van het budget.

- *Samenwerking accountmanager Economische Zaken*

Als gemeente doen we een beroep op ondernemers om binnen hun bedrijven arbeidsplaatsen te creëren voor werkzoekenden met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor is samenwerking gezocht met de afdeling Economische Zaken. In de samenwerking tussen beide afdelingen worden voornamelijk bruggen geslagen tussen klanten van Sociale Zaken en het bedrijfsleven. De accountmanager

Economische Zaken (bedrijfscontactfunctionaris) is het aanspreekpunt voor de Boxmeerse werkgevers en benadert vanuit deze rol actief werkgevers. Er wordt niet alleen aanbodgericht maar ook vraaggericht gewerkt. Door de korte lijnen kunnen bijstandsgerechtigden sneller geplaatst worden op een werkervaringsplaats of een reguliere arbeidsplaats.

Deze samenwerking heeft onder andere geleid tot:

- het vinden van locaties voor nieuwe (kleine) bedrijven om te starten;
- het beschikbaar stellen van werkervaringsplaatsen door werkgevers;
- het binnenhalen van vacatures;
- het laten aansluiten van bedrijven bij bijeenkomsten van het Werkgeversservicepunt;
- continue aandacht voor klanten van Sociale Zaken bij de Industriële Kring Land van Cuijk en Noord-Limburg en de Bedrijventerreinenvereniging;
- het in contact brengen van bedrijven met Sociale Zaken via collegebezoeken.

- *Informatie-uitwisseling met het UWV.*

Het doel is informatie te delen tussen het UWV en gemeente over beschikbare vacatures en beschikbare kandidaten in de arbeidsmarktregio. Hierdoor kunnen er snelle "matches" worden gemaakt en kan de uitstroom naar werk bespoedigd worden.

- *Pilot IBN (= Wsw-organisatie)*

Samen met 10 andere gemeenten in de regio Noordoost-Brabant en IBN nemen wij deel aan de pilot IBN Participatiewet. In de pilot worden uitkeringsgerechtigden uit ons bestand 'met een afstand tot de arbeidsmarkt' aan een baan geholpen. De vacatures zijn afkomstig van IBN door de uitstroom van Wsw-ers.

- *Parttime werk*

Parttime werk wordt gezien als eerste stap richting volledige uitstroom uit de uitkering door betaald werk of is soms het hoogst haalbare. Om dit te stimuleren en te belonen kan een inkomstenvrijlating worden toegepast.

- *Social return on investment (SROI)*

Social return staat midden in de belangstelling als instrument om baankansen te creëren voor de doelgroep Participatiewet en arbeidsgehandicapten en wordt als item meer en meer opgenomen in aanbestedingen vanuit gemeenten. Hiermee worden partijen aan wie de opdracht wordt gegund 'verplicht' bij de uitvoering van de aanbesteedde werkzaamheden kandidaten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten of op een andere manier invulling te geven aan deze 'verplichting'. Natuurlijk geldt hetzelfde voor de gemeente als werkgever en aanbieder van leer-/werkplekken. De gemeente Boxmeer heeft Social Return in haar aanbestedingsbeleid opgenomen en past dit toe bij haar aanbestedingen.

Hierbij is het van belang dat de contracten waarin dit is opgenomen ook worden nageleefd en dat hier actief mee aan de slag wordt gegaan. Een gemeentelijke werkgroep is aan het onderzoeken op welke wijze de gemeente verder invulling kan geven aan SROI. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de expertise van de regiogemeenten en IBN.

- *Inzet om extra uitstroom te realiseren voor statushouders*

In hoofdstuk 2 is geschreven over de forse toename van het aantal vergunninghouders. Wanneer de vergunninghouders de aanvraagprocedure hebben doorlopen en een verblijfstatus hebben gekregen, stromen ze door naar de gemeenten. De gemeente zorgt allereerst voor huisvesting, maar heeft daarnaast ook de taak om hen in de samenleving te integreren. Dit is een groep waarbij de weg naar werk, door omstandigheden (taalachterstand, fysieke en/of psychische beperkingen) meestal langer duurt.

Omdat de gemeente Boxmeer het ook belangrijk vindt dat vergunninghouders naast het leren van taal ook taal-/werkervaring opdoen is zij met 'De Peerenboom' in september 2016 een pilot gestart. 'De Peerenboom' is een organisatie met als specialisatie om de integratie van deze nieuwe inwoners te bevorderen. In groepsbijeenkomsten (van 15 personen) wordt o.a. uitgelegd hoe werken in Nederland werkt en wat er van hen verwacht wordt. De opleiding en werkervaring van de groep vergunninghouders wordt in kaart gebracht zodat zij geholpen kunnen worden met stappen richting werk. Dit kan een onbetaalde WerkTaalstage zijn, vrijwilligerswerk of een gewone betaalde baan.

- *Volledige uitstroom van parttime werkers bevorderen*

Uit een screening blijkt dat 16% van de 313 klanten inkomsten hebben naast hun uitkering. Samen met hen wordt gekeken wat er voor nodig is om zonder aanvullende BUIG-uitkering voldoende inkomsten te verdienen. Daarnaast heeft nog 11% van het totale aantal klanten inkomsten uit onder andere alimentatie, WAO (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering), Wajong, pensioen, heffingskortingen, etc.

- **Bedrijfsbezoek college**
Het college bezoekt regelmatig bedrijven in de gemeente Boxmeer. Daar waar dat aan de orde is wordt aandacht gevraagd voor de inzet van personen met een uitkering.
- **Werkgeversservicepunt (WSP)**
De gemeente Boxmeer maakt deel uit van het sub-regionale Werkgeversservicepunt Land van Cuijk. Het WSP is een samenwerkingsverband tussen UWV, gemeenten, IBN, onderwijsinstellingen en diverse kenniscentra. Door het opzetten van dit netwerk zijn we in staat om snel met elkaar te schakelen. Vacatures kunnen snel aan geschikte kandidaten worden gekoppeld. Ondernemers kunnen daarnaast informatie inwinnen bij het WSP.

2.4. Regionale aanpak uitvoering participatiewet/afbouw Wsw/beschut

Gemeente Boxmeer werkt bij de beleidsontwikkeling nauw samen met de regiogemeenten. Dit doen we ook om te voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat tussen uitkeringsgerechtigden uit de verschillende gemeenten.

- **Pilot IBN**
Samen met 10 andere regiogemeenten en IBN nemen wij deel aan de pilot IBN Participatiewet. In de pilot worden mensen uit ons PW bestand 'met een afstand tot de arbeidsmarkt' aan een baan te helpen.
Op 20 oktober heeft de raad besloten samen met de gemeenten Bernheze, Boekel, Cuijk, Grave, Landerd, Mill en Sint Hubert, Sint Anthonis, Uden en Veghel een partnership met IBN aan te gaan voor de uitvoering van de voorziening beschut werk en voor het plaatsen van een deel van de doelgroep met een loonwaarde tussen de 30 en 80% bij IBN voor de periode 2017 tot en met 2020.

2.5. Als gemeente zelf het goede voorbeeld geven

- **Gemeente als werkgever**
Vanuit het landelijk sociaal akkoord 2013 komt naar voren dat niet alleen van het bedrijfsleven wordt verwacht dat zij garantiebanen creëert voor werkzoekenden met een arbeidshandicap/grote afstand tot de arbeidsmarkt, maar dat ook de overheid garant staat voor het creëren van banen voor deze doelgroep.
Ter stimulering van de werkgelegenheid en als uitvloeisel van de afspraken in het Sociaal Akkoord 2013 over de Participatiewet is in de cao gemeenten 2013-2015 opgenomen dat in de sector gemeenten per 1 januari 2016 630 banen gerealiseerd zullen zijn voor mensen met een arbeidsbeperking. Hierna worden jaarlijks 525 banen voor deze groep gerealiseerd. Dit zijn extra banen: het genoemde aantal komt dus bovenop dat van de mensen met een beperking die al in dienst zijn bij gemeenten. Werkloze jongeren met een Wajong-uitkering en mensen op de wachtlijst voor een plaats binnen een SW-bedrijf krijgen hierbij prioriteit.
Bij de gemeente Boxmeer werken momenteel 210 medewerkers (incl. Griffie en excl. College). Voor de gemeente Boxmeer betekent dit bij ontstane formatie in de bedrijfsvoering trachten één arbeidsgehandicapte in dienst nemen in 2015 en opnieuw telkens één in de jaren er opvolgend. Om op de juiste wijze vorm te geven aan de afspraak die de LOGA partners hebben afgesproken in de cao gemeenten heeft de gemeente Boxmeer de samenwerking opgezocht met het Werkgeversservicepunt Noordoost-Brabant. Dit om bij het wervingsproces voor het invullen van vrijgevallen formatie te kunnen toetsen aan het doelgroepenregister met het doel een mogelijke match tot stand te brengen en zo actief bij te kunnen dragen aan de afspraken vanuit het Landelijk sociaal akkoord 2013. Daarnaast heeft het college besloten om aansluiting te zoeken bij het platform "aantwerk" (opgericht door IBN, Weener XL en WSD) in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) met als doel om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, te laten zien dat sociaal en succesvol zaken doen heel goed samen gaan. In 2016 hebben deze initiatieven voor de gemeente Boxmeer niet geresulteerd in een mogelijkheid/match om een arbeidsgehandicapte medewerker aan te stellen. Dit in verband met het helaas ontbreken van de juiste match tussen een persoon uit het doelgroepenregister en vrijgevallen taken (vacante vacatures).

Bovenstaande aanpak moet op termijn leiden tot een stabilisatie van het klantenbestand BUIG. Dan wel tot het voorkomen dat een bijstandsaanvraag wordt ingediend. Door met name de instroom van vergunninghouders verwachten wij op zijn vroegst eind 2017 begin 2018 de eerste resultaten.

3. Overige aandachtspunten

Naast aandacht voor instroom en uitstroom wordt ingezet op:

3.1. Optimalisering dienstverlening

Voor optimalisatie van de dienstverlening en de vorming van klantvriendelijker beleid is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de positieve en negatieve ervaringen van klanten met de dienstverlening van de gemeente. Het periodiek overleg met de Burgerparticipatieraad en het houden van klanttevredenheidsonderzoeken vormen mede de voedingsbodem om verbeteringen aan te brengen in het dienstverleningsconcept.

Van belang hierbij is het vergroten van het gemak voor de klant en het wegnemen van organisatorische drempels die tot irritaties leiden. Zo kunnen bijvoorbeeld gegevens waarover de afdeling Sociale Zaken reeds beschikt periodiek op voorbedrukte formulieren ter verificatie aan de klant worden voorgelegd. Dit neemt onnodige irritaties weg en zal mogelijk bijdragen aan een spontanere naleving van regels (rechtmatigheid) en het geen beroep meer doen op een uitkering (doelmatigheid).

De afdeling Sociale Zaken werkt met de DPS-matrix (instrument waarmee de kansen en risico's van de klant worden bepaald). Aan de hand van het vastgestelde klantprofiel kan gerichte dienstverlening worden aangeboden. De diversiteit binnen het klantenbestand maakt individueel maatwerk noodzakelijk.

3.2 Signalering en fraudealertheid

Fraudealertheid is onderdeel van alle werkprocessen van de afdeling Sociale Zaken. De gemeente werkt voortdurend aan deskundigheidsbevordering van de klantmanagers om op deze wijze de handhavingstaken in de eigen uitvoeringspraktijk te borgen. De uitwerking hiervan wordt bereikt door coaching op de werkvloer door de handhaver. Op deze wijze worden kennis en vaardigheden 'on the job' eigen gemaakt.

3.3 Daadwerkelijk sanctioneren

Beleidsuitgangspunt is dat bij het niet nakomen van de verplichtingen consequent, zakelijk en snel wordt opgetreden. De gemeente Boxmeer voert een 'lik-op-stuk-beleid' dat inhoudt dat bij verwijtbaar gedrag een maatregel wordt opgelegd, snel wordt teruggevorderd en geïncasseerd. In de Participatiewet is dit onderdeel nadrukkelijk een punt van aandacht ('streng maar rechtvaardig'). Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Taaleis is de Afstemmingsverordening aangepast. Op 30 juni 2016 heeft de raad de 'Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2016' vastgesteld. Toepassing van de verordening vindt consequent plaats waarbij aandacht is voor de individuele situatie van de klant.

3.4 Debiteurenbeheer/Terugvordering/Verhaal

In het gemeentelijk beleid is geregeld of en wanneer het College gebruik maakt van haar bevoegdheid tot terugvordering. Uitgangspunt binnen de gemeente Boxmeer is dat ten onrechte ontvangen bijstand altijd wordt teruggevorderd, immers 'fraude mag niet lonen'. Het sluitstuk van handhaving is namelijk dat alle besluiten over het opleggen van een maatregel en/of terugvordering van de uitkering ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. De vorderingen maken deel uit van het debiteurenbeheer. Dit beleid wordt conform de vastgestelde beleidsregels (beleidsregels 'Terug- en invordering 2015.1'; dd. 1 december 2015) uitgevoerd.

De doelstelling van het project 'Terugvordering op maat (TOM)' was om meer betalende debiteuren te creëren (het verhogen van de effectiviteit van het incassobeleid). Op deze wijze is de dienstverlening verbeterd door het duidelijk en tijdig informeren van de klant. Hierdoor is gezorgd voor 'blijve' betalende. De ontwikkelde werkwijze wordt tot op heden, met gedane bijstellingen, nog steeds toegepast. Voordeel is dat de vorderingen volledig in beeld blijven en dat de deskundigheid van de medewerkers voortdurend wordt aangescherpt.

Op deze wijze wordt aangesloten bij het beleid om stringent verhaal en terugvordering toe te passen. De beleidsregels 'Verhaal van bijstand 2015' zijn op 10 februari 2015 door het College vastgesteld.

3.5. Handhaving

De gemeente Boxmeer voert een streng beleid met betrekking tot handhaving. Al bij de intake worden de potentiële klanten op hun rechten en plichten in de uitkering gewezen. Er is een strakke poortwachtersfunctie waarbij directe inzet van de handhaver mogelijk is. Daarnaast

wordt uitvoering gegeven aan het maatregelenbeleid in de Participatiewet. Dit is vastgelegd in de 'Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2016'.

Voor het uitvoeren van handhavingstaken op locatie werkte de gemeente Boxmeer in 2016 samen met HNG (Handhaving Nederlandse Gemeenten). De handhaver zal d.m.v. 'coaching on the job' kennis en vaardigheden overbrengen aan de klantmanagers. Naast het afhandelen van signaleringsonderzoeken ligt de focus op het versterken van de poortwachtersfunctie en het uitvoeren van huisbezoeken. Zoals eerder gezegd blijft een strenge invulling van de poortwachtersfunctie, teneinde onterechte instroom van nieuwe klanten te voorkomen, speerpunt van beleid. Daarom investeert de gemeente voortdurend in de kwaliteit en effectiviteit van de poortwachtersfunctie en zal dit in de komende jaren blijven doen.

Met de inwerkingtreding van de Participatiewet is het protocol Huisbezoek opnieuw vastgesteld. Ook de werkinstructies zijn aan de nieuwe regelgeving aangepast. Voor het afleggen van huisbezoeken vindt voortdurend coaching door de handhaver plaats.

Bij fraude-aanpak worden twee methodieken gebruikt. De signaalgestuurde handhaving waarbij een onderzoek wordt ingesteld naar aanleiding van een (fraude)signaal. Deze signalen komen uit de verstrekte gegevens of op andere wijze beschikbare gegevens. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van risicosturing via de DPS-matrix. Het risico wordt bepaald aan de hand van beschikbare risico-instrumenten in samenhang met de door de klant verstrekte gegevens en reeds beschikbare gegevens van de klant.

Een risicoprofiel geeft op basis van invoer van gegevens van de klant een inschatting van de risico's ten aanzien van de volgende fraudesoorten:

- Inkomensfraude;
- Vermogensfraude;
- Samenlevingsfraude;
- Adresfraude.

De inzet van de handhaver heeft in 2016 geleid tot het beëindigen van 29 uitkeringen.

c. Hoe kwalificeert het college het effect van deze maatregelen?

In totaal zijn, al dan niet met gebruik van bovenstaande maatregelen, in 2016 56 personen uitgestroomd. Dit zijn er 9 minder dan in 2015. Het totaal bestand is, gelet op de instroom/uitstroom, gestegen ten opzichte van december 2015. Van 291 (stand 1 januari 2016) naar 307 personen (stand 31 december 2016). De toename in 2016 betreft vooral personen met een niet westerse migratie achtergrond. In verband met inburgering verblijft deze groep gemiddeld 3 jaren in de uitkering. Na het behalen van het inburgeringsdiploma is uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt aan de orde. De voorbereidingen hiervoor worden eerder opgestart.

Mede met inzet van eigen financiële middelen (€ 100.000,-) zijn in 2016 174 personen met een Participatiewet-uitkering op een re-integratietraject geplaatst. Vanuit deze re-integratietrajecten zijn 53 uitkeringsgerechtigden direct uitgestroomd naar de reguliere arbeidsmarkt. De trajecten zijn vooral ingezet voor de groep met een niet westerse migratieachtergrond.